

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Fakulta textilní

DOTEKY ARMÉNIE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Liberec 2014

Tatevik Sargsyan

DOTEKY ARMÉNIE - ODĚV

Bakalářská práce

Studijní program: B3107 – Textil
Studijní obor: 3107R006 – Textilní a oděvní návrhářství
Autor práce: **Tatevik Sargsyan**
Vedoucí práce: Mgr. A. Zuzana Veselá

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Tatevik Sargsyan**
Osobní číslo: **T11000461**
Studijní program: **B3107 Textil**
Studijní obor: **Textilní a oděvní návrhářství**
Název tématu: **DOTEKY ARMÉNIE - oděv**
Zadávající katedra: **Katedra designu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

- 1) Inspirační studium tématu - tradice v novém pojetí.
- 2) Výběr materiálů, zkoušky a variace vzorů.
- 3) Zkoušky vybraných technologií.
- 4) Návrhy a skicy oděvní kolekce, zkoušky střihů.
- 5) Realizace kolekce.
- 6) Fotodokumentace.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **25**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

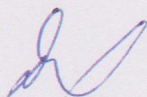
Kybalová,L.: Od „ zlatých dvacátých” po Diora, nakladatelství Lidové noviny, 2009, ISBN: 978-80-7106-149-6 (7.svazek)

Baudot,B.: MÓDA STOLETÍ, Euromedia Group, k. s. - Ikar v Praze, 2001, ISBN: 80-7202-943-6

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. A. Zuzana Veselá**
Katedra designu

Datum zadání bakalářské práce: **7. října 2013**

Termín odevzdání bakalářské práce: **19. května 2014**

Ing. Jana Drašarová, Ph.D.
děkanka

Ing. Renata Štorová, CSc.
vedoucí katedry

V Liberci dne 3. března 2014

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum:

Podpis:

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji vedoucí své bakalářské práce Mgr.art Zuzaně Veselí, za její trpělivost, rady a konzultace. Z celého srdce děkuji kamarádce a spolužačce Romaně Daškové za trpělivost, ochotu, rady a pomoc, bez které bych to nezvládla. Také děkuji Tatevik Muradian za poskytnutí cenných informací, Kristině a Annie za překrásné fotky a paní učitelce Prchalové za trpělivost a ochotu. Luce Sejnové a Veronice Serafínové za podporu a rady. A upřímné děkuji patří mé úžasné rodinně, která mi byla po celou dobu oporou, dávala mi vzácné rady a pomáhala mi ne jen s realizací bakalářské práci.

ANOTACE

Byla doba, kdy lidé pracovali hlavně pro kvalitní výsledek, ale bylo, je a bude období, kdy hlavní prioritou jsou levné výdaje a horší kvalita.

Dnes je vše „smíšené“ a k tomu novou generaci zajímá to, co je jiné a ojedinělé. Cílem práce je dokázat, že to, co je zajímavé a jiné, nemusí být nesmyslné a bezvýznamné, ale naopak může mít i smysl, z kterého bude mít budoucnost významný užitek.

Oděvní kolekce dokazuje, že několik desítek let staré arménské vzory koberců můžou v odívání nadchnout a dodat jim kouzlo. Tvoří z historie a přítomnosti neobyčejnou budoucnost v odívání.

Dámská oděvní kolekce byla inspirována arménskými kroji a koberci. Používá jejich vzory, aniž by je deformovala, či měnila. Vzory jsou aplikované přenosovým tiskem na moderní a elegantní střihy.

ANOTATION

There was a time, when people were working mainly for a quality pieces, but there also was and still is a time, when the priority is to make the piece as cheap as possible. Now everything is mixed up and the new generation only cares about the new and the unique. The point of this work is to prove, that the interesting and the different can be meaningful for the future. The fashion collection wants to show, that those very old Armenian patterns for carpets can still work very magically in fashion. It is created by taking from history, present and the future, pointing out the rare and unusual fashion. The womenswear collection is inspired by old Armenian costumes and carpets, The patterns are used without any change with the technology of transmissive print for new and elegant designs.

KLÍČOVÁ SLOVA

TRADICE

KROJ

KOBEREC

INSPIRACE

ARMÉNSKÁ ŽENA

KEYWORDS

TRADICION

COSTUME

CARPET

INSPIRATION

ARMENIAN WOMAN

Obsah

1. ÚVOD	8
2. HISTORIE ARMÉNSKÝCH KROJŮ	10
2.1 CO JE KROJ A CO MŮŽE VYPOVÍDAT O PŘISLUŠNÉ ZEMI?	10
2.2 ARMÉNSKÉ ŽENY	10
3. ARMÉNSKÝ NÁRODNÍ KROJ	11
3.1 SVRCHNÍ ODĚV	12
3.2 SUKNĚ	13
3.3 OZDOBY	14
3.4 POKRÝVKY HLAVY	14
3.5 BOTY	16
4. DÁMSKÁ KOLEKCE	17
4.1 NÁVRHY	17
5. POUŽITÉ MATERIÁLY	26
6. BARVY A POUŽITÉ GRAFICKÉ VZORY	35
6.1 TVORBA KOBERCŮ V ZAKAVKAZSKÉ OBLASTI	35
6.2 POUŽITÝ MATERIÁL KOBERCŮ	35
7. POUŽITÁ TECHNOLOGIE	41
8. FOTODOKUMENTACE	43
9. ZÁVĚR	58
10. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	59

1. ÚVOD

Téma „DOTEKY ARMÉNIE“ bylo zvoleno díky osobním vztahům k této kultuře. Touha zpracovávat toto téma do oděvní kolekce pramení již z dospívání. Pro zachycení stylu oblékání byly pozorováni lidé, přátelé, rodina a náhodní kolemjdoucí. Pozorování se stalo denní rutinou. Rozdíly mezi jedinci byly tak veliké, že to přimělo zauvažovat nad tím, co je toho příčinou. Otázkou bylo, zda-li je to zapříčiněno finanční situací nebo se zkrátka jedná o osobitý styl každého jednotlivce. Na vkusu určitě záleží, ale co vytváří vkus?

Většinou jsou to právě celebrity, známé osobnosti a módní domy se svými návrháři, kteří diktují módní styl. Samozřejmě i hudební žánr hraje důležitou roli, je vývojem vkusu mladých lidí. Tyto faktory nerozhodují pouze u oblékání, ale také u vystupování a vytváření sebe sama. Hned na první pohled poznáte, čím je osoba ovlivněná. Pokud má na sobě volné kalhoty, tepláky nebo naopak upnuté roztrhané džíny doplněné značkovým páskem, koženou bundu a tričko o 3 čísla větší než by vlastně měla mít a k tomu ještě kšiltovku, tak si můžeme v tomto případě být jisti, že se daná osoba nechala ovlivnit novými trendy.

Módní značka u některých vybraných kusů oblečení je pro mladou generaci naší populace více než rozhodující před samotným střihem oděvu a vzhledem.

Další verzí trendu oblečení zejména u chlapců se stala trička s věčkovým výstřihem, úzké kalhoty a růženec na krku, nesloužící jako modlitební pomůcka, ale jako moderní doplněk daného stylu. Ovlivnění nejsou pouze chlapci. Většina mladých dívek si na svém stylu oblékání dá záležet o mnohem více. Minisukně, podpatky, upnuté či volné oblečení, průhledné a vyzývavé. Bezhlavě kopírují nejen výmysly celebrit, ale i módní trendy, bez ohledu na to, jakou mají postavu či věk.

Dnes mají celebrity velkou svobodu. Vulgarita a neslušnost je jakýsi trend, možná nový styl, který bohužel většinou dopadne na mladou generaci a silně ji ovlivňuje.

V průběhu dospívání, hlavně v období cestování po cizích zemích bylo zpozorováno, že nejde pouze o rozdíl mezi jedinci, nýbrž o nemalé rozdíly mezi celými národy. Zde žijící arménská rodina je toho přímým důkazem. Naučila se přijímat českou kulturu, ačkoliv jsou mezi nimi velké kulturní rozdíly. V Arménii se klade velký důraz na oblečení a vystupování na veřejnosti. Příliš se nehledí na to, jestli je oblečení pohodlné, ale zároveň ani na to, jestli je drahé. Často tato pečlivost v oblékání hraničí až s nerozumem, kdy se slečny krásně upraví a navoní při vynášení odpadků a muži při nákupu ve večerce, která je hned za rohem. Nepovažují to však za přehnané, ale za přirozené, jednoduše chtějí vypadat skvěle v každé

situaci. Například zde je ten rozdíl mezi Čechy a Armény. Český národ dbá více na pohodlí. Nosí džíny v každé situaci, do práce, na oslavy, dokonce i do barů a restaurací. Většina si k tomu oblíbila pohorky a tenisky, bohužel je řeč o ženách, které podpatky odložily a již je nenalezly. Dle arménských zvyklostí není krásnější ženy než té ve vysokých podpatcích. České křivolaké uličky je zřejmě donutily k tomuto kompromisu, ale snad se to brzy změní. Nicméně je velká škoda, že pro současnou generaci kultura a tradice nic neznamení. Jak v Arménii, tak i v České republice dnes není viděn moderní styl spojený se starobyrou tradicí. Výjimku tvoří pouze několik nádherných arménských i českých krojů, které však nejsou spjaty s ničím moderním a vyskytují se pouze při ojedinělých situacích na vesnicích.

S velikou lítostí bylo zjištěno, že většina populace obou zemí o historii svých tradic nebo kultuře nic neví. Není to vina pouze běžných lidí, že se neumějí originálně oblékat, spíš je to vina návrhářů, kteří mezi sebou soupeří o to, kdo bude více modernější a více prodá. Srdeční záležitostí je kombinace historie a moderny.

Lidé jsou velice ovlivnitelní tvorové. To, co uvidí u rodičů, starších sourozenců a celebrit, rychle se tomu přiučí. Oblékají se dle denní nabídky a bohužel málokdy se stane, že se objeví někdo kreativní, který si svůj oděv vytvoří sám a dá si na něm záležet.

Proto se v praktické části bakalářské práce snaží poukázat na to, že staré a tradiční lze spojit s moderním a vytvořit tak oděv, který bude jak elegantní, tak i stylový, pro mladé dívky a ženy, jak do práce, tak i pro volný čas

Nedílnou součástí této bakalářské práce bylo sbírání informací formou ústního podání od rodilých arménců, mých rodinných příslušníků.

2. HISTORIE ARMÉNSKÝCH KROJŮ

2.1 CO JE KROJ A CO MŮŽE VYPOVÍDAT O PŘISLUŠNÉ ZEMI?

Dnes jsme zvyklí ocenit smysl současné módy v odívání, vysoce kvalitní materiály, značku výrobce nebo návrháře, ale v nedávné minulosti se lidé dozvídali o sobě pouhým prvním pohledem, kde největší dojem dělalo oblečení. Které o osobě vypovídalo nejen, z jaké společenské vrstvy majitel pochází, ale i z jakého je regionu, státu, jaké má povolání a mnohém dalším. V Arménii je tradicí hrdě přenášet kroj z generace na generaci. Často se jedná o bohaté slavnostní kroje, které jsou většinou přenášeny přes ženské linie.

Nicméně s příchodem sovětské nadvlády v druhé polovině 20. století přišel i jiný styl, ve kterém je tendence zjednodušit a minimalizovat části oděvu a sjednotit jeho díly. Komunistické názory nepodporovaly náboženství, nutily ženy k odstranění klobouků a také je odváděly od tradičních účesů. Tehdy byla starší část populace proti novým trendům, většina starších žen, zejména v odlehlých městech nadále nosily tradiční oděv až do posledního dne. Národní arménský kroj má mnoho různých variant a podob, hodně závisí na regionu, ve kterém žijí.

2.2 ARMÉNSKÉ ŽENY

V minulosti arménské ženy, stejně jako ostatní ženy v té době byly ženami v domácnosti. Veškerou práci v domě od mytí nádobí, uklízení po vaření musely dělat samy. K tomu patřila ještě jedna z velkých povinností, a to, aby se postaraly i o rodiče či prarodiče v domě.

Ikonou arménské ženy je být pracovitá a cudná. Musí být vstřícná, vážit si rodičů a starších. Když se vdá, má celou domácnost na starosti. Při všech domácích pracích a cudnosti jí nesmí být vidět žádný kousek jejího těla, musí mít vhodné ošacení.

Podle sociální vrstvy a věku se dělí a liší kvalita oděvu, šaty vždy bývají dlouhé a bez výstřihu. Dívky ještě ve školních letech mívaly obyčejné šaty ke kotníkům, které se dělily na šaty do školy, šaty v domácnosti a šaty, které byly trochu barevně zdobené sloužily při oslavách a neobyčejných dnech. Starší dívky a ženy mívaly vždy dlouhé šaty až na zem. Domácí oděv a oděv na každodenní nošení jsou podobné. Na šatech od pasu dolů mívaly ručně tkanou, nebo vyšítou zástěru ve tvaru menšího gobelínu plnou různě barevných ornamentů, většinou z geometrických tvarů. Šaty bývaly jednobarevné a pouze zástěry jsou

barevnější. Ženy z vyšších společenských vrstev mívaly šaty z kvalitního a lepšího materiálu, které byly většinou vyšité zlatou nití, měly spodní sukni, na tom zástěru, ručně zdobenou výšivkou, až na zem, stejně tak zdobený vrchní díl šatů. V zimním období na šaty nosily dlouhé kabátky, kde rukávy nejsou spojené, tím pádem je tam prostor k ohýbání ruky, aniž by se rukáv zvedl. V jiných regionech také nosily „derja,, přes košili, která je připevněna pouze v pase (bývaly obvykle modré, zelené nebo fialové barvy). Hned pod pasem jsou udělané dva boční rozparky, které kromě dekorativní funkce jsou i praktické, neomezují pohyb při chůzi. Když žena odešla z domu, dala si na hlavu velkou šálu, která ji téměř pokryla celou postavu. Mladé ženy měly bílou šálu a starší ženy měly modrou. Všechny oděvy byly zdobené výšivkou, krajkou, mohly na ně aplikovat vše, co jim jejich fantazie dovozovala. Některé byly méně zdobené, některé více a ty z vyšších vrstev si mohly dovolit vše pozlacené, postříbřené, či ozdobené drahokamy. V západní Arménii ženy musely mít na sobě zástěru, zdobenou národními ornamenty „gokhnoc“. Rozmanitost a důkladnost dívčích šatů, elegantní krása a dekorativní úpravy, to vše záviselo na tvůrčí fantazii předků Arménů a je nemožné je neobdivovat a necenit si toho dodnes.

Velmi důležité byly také čepce, které bývaly stejně jako kroje odlišné podle regionu, společenské události a společenské vrstvy. Jsou to pásové ozdoby na hlavu, které jsou vyšité různými kamínky a ručně tkané. Jsou dva způsoby jejich nošení. Jeden je se šátkem, který nebývá zdobený ani barevný a druhý je se závojem. Čepce se šátkem nosily vdané ženy v několika regionech v Arménii, kde měly společný zvyk mít pokrytou hlavu a vlasy, které schovávají před zvědavými očima, zatímco se závojem nosily mladé dívky, kde jim vlasy vidět byly a byly většinou v copu nebo rozpuštěné.

3.ARMÉNSKÝ NÁRODNÍ KROJ

Arméni jsou jeden z nejstarších národů na světě, dokumentují historii trvající téměř tři tisíciletí. Za tak dlouhou dobu nezažili Arméni jen tragické období své historie, zažili i období nebývalé prosperity a konstruktivní práce, čímž věnovali velká mistrovská materiální i duchovní díla světové civilizaci.

Národní charakterní rysy Arménů jsou pracovitost, odhodlání, cílevědomost. Jsou charakterizovány určitou zálibou pro výuku a řemeslo, respektování písemné kultury, oddanost k jejím jazyku, domovu a rodině. Jsou vznětliví a hrdí, dobromyslní a klidní,

pohostinní, milují hudbu a jemný humor. Současně Arméni, vyvinuli individualismus-charakteristickou neochotu někoho poslouchat.

Za vlády dynastie Artashesids v Arménii se rychle rozvíjely obchod a řemesla, města rostla. Země udržovala čilé obchodní vztahy se Západem a Východem. Obchod byl spojován s Íránem, Indií, Čínou a s přístavy Středozemního a Černého moře, kde Arménie získávala zlato a stříbro. Naopak vyváželi měď, železo, drahokamy, textil, keramiku, stejně jako obilí, víno, kůže a vlnu. Arménie se stala jedním z obchodních center.

V 11. století Arménie zažila významný hospodářský a kulturní rozvoj. Území je známé pro mnoho velkých architektonických památek. Na konci 12. a 13. stol. v relativně klidném období byl významný rozvoj městských řemesel, různých produktů, kterými byly koberce, tkaniny, pergamen, stříbrné a měděné nádoby, sklo, drahé kameny a zbraně nastaly velké poptávky pro domácí a zahraniční trhy.

V tomto období dosáhla Arménie nejvyšší úrovně svým uměním miniaturní malby. Vynikající představitelé arménské Cilician školy miniatury byli Toros Roslin ve století 13. a Sargis Pitsak, který pracoval na přelomu 13. a 14. století. Jejich díla byla ohodnocena specialisty na nejlepší miniaturní malby. Zde jsou také znázorněny první barevné miniatury arménského kroje, které zobrazovaly národní charakter a jedinečnou identitu arménských lidí.

3.1 SVRCHNÍ ODĚV

Základní tradiční pánské obleky všech Arménů byly šity (na základě sociálních možností), buď z bavlny, nebo hedvábí. Oblek tvořila světlá košile s nízkým límcem a se sponou na boku se širokými kalhotami /šaltr/ z temné vlny nebo bavlny modré barvy. Vesničané obvykle nosili kalhoty, pod nimi byl vidět vzor pletené vlněné ponožky .

Ve východní Arménii bylo zvykem nosit na košili bavlněné nebo hedvábné arhaluh. Je to oblečení s nízkým stojáčkem, které se zapíná od límce k pasu na háčky nebo malými tlačítky a sáhá až po kolena. Nad archaluchem nosili tmavé dlouhé vlněné ČUXU (podobné čerkecky), které byly připnuty na ramenou. Táhlo se po rukávu a bylo doplněno páskem v pase z úzké tkaniny, často z kůže a později v 19. stol. stříbrnou přezkou. Tyto masivní drahé pásy obvykle upřednostňují řemeslníci stejně jako Arméni z Tbilisi /Kinto /, kteří prodávali zeleninu a ovoce. Pro ně byl pás jakýmsi „kapitálem a znakem hrdosti“.

Arméni ze západních oblastí a přistěhovalci do Zakavkazu nosili místo archalucha speciální vestu ELAK, pod níž byl vidět předek košile, vyšívané rukávy a límec, který je upevněn na levé straně. Vartika jsou široké kalhoty zužující se ke kotníkům. Ve vesnických podmínkách jsou příliš široké kalhoty nepohodlné při práci, tak je vyměnili za užší.

Oblečení, které měli na sobě mladí, bylo obvykle bílé, vyšívané, s krásnými květinovými ornamenty, které naznačovaly archaické motivy. Nebylo ozdobeno pouze oblečení starých lidí. Kolem pasu několikrát pevně obmotali dlouhou šálu, složenou v několika vrstvách na šířku, která byla pletená nebo tkaná. V šále se tvořily hluboké záhyby, které byly používány jako kapsy pro kapesník, peněženky, dýku nebo knihy.

Na zimu muži obvykle nosili široké kabáty z ovčí kožešiny bez opasku. V západních oblastech Arménie většinou používali krátké bez rukávu z kozí srsti (kazachik).

Originální krásou se lišila oblečení šataských Arménů, která byla vytvořena ze saténu, ze srsti angorských koz, s drahocnými ručními ozdobami geometrických vzorů.

3.2 SUKNĚ

Tradiční dámské oblečení východních a západních Arménů bylo více homogenní. To sestávalo z dlouhé košile s kulatým výstřihem, vyšívané s podélným řezem na hrudi (východní Arméni červené, západní bílé) s šikmými klíny na bocích, měly klínové rukávy, které byly široké a rovné. Pod košilí nosily dlouhé kalhoty Pohang, obvykle byly vyrobeny z červené bavlněné tkaniny. Východní arménské ženy nosily dlouhé síťované arhaluh, v závislosti na příjmu byly saténové nebo hedvábné, většinou byly modré barvy, zelené nebo fialové.

Při slavnostních příležitostech na arhaluha arménské ženy nosily šaty (Mintaje) stejného materiálu jako arhaluh, ale bez postranních štěrbin. V pase svázaný hedvábný nebo vlněný šátek, složený v několika vrstvách a později (od konce 19. století) byl pozlacený nebo stříbrný. Arhaluha jsou šaty s rukávy s řezem od lokte k zápěstí a jsou pokryty tenkou šňůrou. Západní arménské ženy nosí spodní prádlo přes oděvy-Antar Zpun jsou šaty šité z bavlny nebo hedvábí, které mají dole na bocích postranní rozparky. Při slavnostních příležitostech, stejně jako v chladném období přes to na sobě nosí různé šaty. Pro tento svrchní díl měly západní arménské ženy několik jmen: dzhuppa, hrha, Chatífovi. Všechny tyto druhy se sotva lišily ve střihu, ale byly vyrobeny z různých materiálů. Všední dzhuppa byl obvykle tmavě modré látky, slavnostní hrha byla vínové nebo fialové barvy, sametové Chatífovi z vínového

nebo modrého hedvábí, příležitostné oblečení bylo šité z barevné vlny. N.H. Avakian, který studoval kroj Arménů, identifikoval šest „nejlepších“ žen. Možnosti oblečení dzhuppy se, liší především počtem, tvarem klínů a jsou distribuovány ve východní Arménii. V některých částech západní Arménie, například Vaspourakan, Turuberane, Pokr hAyke bylo jeho hlavní oblečení Antar .

Nedílnou součástí oděvu západní arménské ženy, byla vyšíváná zástěra (gognots) s úzkým pleteným nebo tkaným pásem. Byly to krásné zástěry, které byly zahrnuty do svatebních šatů nevěsty. Vyráběly se z bavlněných tkanin nebo z drahých sametových látek, které byly vyšité zlatou nití.

Součástí kompletu ženského slavnostního kroje byla velká šála, kterou měla arménka na sobě, když vycházela ven. Byla čtyřhranná, pletená z jemné bílé vlny a zdobená výšivkou. Zralé ženy měly ještě na sobě modré přehozy.

3.3 OZDOBY

Západním arménkám se líbila spousta šperků, v kulatém výstřihu nosily náhrdelník, na hrudi, několik řádků řetězů s různými, většinou trojúhelníkovými přívěsky, na paži měly náramky ze stříbra nebo více nití s korálky, prsteny na nohou i náramky s přívěsky.

Kosmetiku ženy v Arménii téměř nikdy používaly, kromě černého inkoustu pro řasy, který byl uložen ve speciální krabici.

Arménská žena na sobě nosí zimní khurk, liščí kožichy až ke kolenům, často z červeného sametu, zapínání je v pase s vysokou a výraznou přezkou.

3.4 POKRÝVKY HLAVY

Muži nosili čepice různých stylů. Východní Arméni nosili kožešinové, západní pletené nebo tkané. Obyvatelé města Lori upřednostňovali široké, nízké a svěží klobouky, naopak obyvatelé ze Zangezuri měli klobouky vyšší, užší a méně chlupaté. Kintové z Tbilisi milovali černé kuželovité klobouky s červenou hedvábnou špičkou „Paprika“ Mezy západními Armény byly oblíbeny polokulaté čepice z jednobarevné vlny. Někdy byly čepice obmotané barevnou vlnitou nití sytě červené barvy, které měly podobu kužele 15-20cm vysoký, obvykle se to nosilo bez kapesníku. Bylo rozhodnuto nosit (podle způsobu sousedních Kurdů a

Asyřané) špičaté kuželovité klobouky kholoz, obmotané barevným nebo černobílým kapesníkem, ozdobenými geometrickými ozdobami a někdy květinovými ornamenty

„Obtížnější“ byly ženské klobouky, a to zejména u východních arménských žen. Vdané ženy nosily na hlavě jakýsi „vrchol“ ve výšce od 8 do 15 - 18 cm, vyrobené z několika vrstev papírových tkanin, které držely při sobě moučná lepidla. Tyto klobouky měly několik názvů například v Arrsakhu a Syuniku se jim říkávalo Palti, v Megri a Agulis byly známy jako Pali, Poli. V Ashtaraku a Jerevanu je označovaly jako Baspind. Přední části byly ozdobeny páskou s geometrickými nebo rostlinnými ornamenty. Čelo čepice bylo ozdobeno svázanou stuhou se stříbrnými nebo zlatými mincemi, které visí přes polovinu čela a na obou stranách obličeje byly ozdobeny zavěšenými stříbrnými korálky. Čepice byly upevněny několika vrstvami bílých kapesníků z bavlněné tkaniny. Svazovaly se pod krkem. Spodní část tváře byla zavázaná jemnou bílou, červenou či zelenou látkou. Konce těchto kapesníků byly svázané nebo připevněny na zadní straně. Kromě toho byl vrchol hlavy zakryt barevnou látkou ozdobenou stříbrnými nebo zlatými řetězy. Tento náhlavek se nosí po dobu několika dnů. V noci se pod krk dávali kulaté polštáře Mutaki. Tyto náhlavky sundávali v případě, když muži nebyli doma.

V západní Arménii se nosilo několik druhů ozdobených čepic Kotik a Vard se závojem. Kotik byl dřevěný a poměrně vysoký. V přední části byl zašívaný barchatem s našívanými perlami. Tradičními předměty výšivky byly obloha, slunce a hvězdy. Přední části byly ozdobeny stříbrnými placatými amulety. Tyto ozdobené Kotiky se nazývaly machča a knar. Ward se dělalo z několika vrstev hedvábné látky zabalené barchatem. Na přední straně byla jemnou výšivkou a nejjemnější krajkou zobrazena rajská zahrada s květinami a ptáky, na každé straně byl připojen velký knoflík. Další ozdobou byly dvě zlaté mince po stranách a jedna velká na prostředek čela. Náhrdelník se zlatými mincemi nosila nevěsta ve svůj svatební den.

Arménské dívky na rozdíl od vdaných žen nosily copánky, do kterých byly vetkané prodloužené vlněné nitě v barvách vlasů a ozdobené stříbrnými korálky a třásněmi. Dívčí hlava byla pokryta kapesníkem.

3.5 BOTY

Arménské boty jsou různě rozmanité. Ve vesnicích východní Arménie byly užívány domácí sandály trechy z hrubé surové kůže. Trechy se nosily s vlněnými pletenými ponožkami Gulpa. Ženy nosily špičaté v zadu nezakryté boty. Je velmi nevhodné, aby ženy byly bosy, zejména ty mladé. V městských oblastech nosili muži vysoké boty s tlustými podrážkami a podpatky s ostrými a nahnutými špičkami.

Tyto boty byly nazývány Soler a šily se pro ženy z červené nebo zelené kůže. Pro muže byly šity z kůže červené nebo černé. Ženy také nosily mahser, měkké kožené boty bez podrážek, nebo shmek, vysoké podpatky, ale bez zadní části. Pánské boty byly vyrobeny z měkké červené kůže (dzhzma). Západní arménští rolníci obvykle nosí rshekter, domácí obuv s plstěnými podešvemi.

4. DÁMSKÁ KOLEKCE

Dámskou oděvní kolekci s tématem „DOTEKY ARMÉNIE“ tvoří čtyři sukně, čtyři košile, halenka, kalhoty, šaty a dvě delší vesty. Tato kolekce je elegantní a stylová, je určena pro mladé ženy ve věku od 20 až do 30 let.

Oděvy jsou kombinovatelné nejen mezi sebou, ale dají se skombinovat i s něčím pohodlným a běžným, jako jsou džíny nebo legíny a dalšími.

4 1 NÁVRHY

Dominantní barvou v kolekci je bílá. S kombinací přenosových barevných tisků jsou oděvy finálně laděny do světlých tónů.

KOŠILE A HALENKA

Dvě košile jsou béžovo-šedé transparentní s tříčtvrtečním rukávem, další dvě košile jsou bílé s dlouhým rukávem ukončeným manžetou. Košile jsou zapínané na knoflíky. Přičemž knoflíky jsou viditelné pouze na manžetách a na límci, ostatní jsou skryté skrytým zapínáním.

Všechny košile jsou volného střihu bez zásevků. Liší se stříhově délkou rukávů a úpravou průkrčníku. V průkrčníku jsou upraveny stojáčkem nebo košilovým límcem.

Halenka má překřížené přední díly, které tvoří hluboký výstřih. Je volného střihu bez zásevků se tříčtvrtečním rukávem. Nemá žádné zapínání.

Košile i halenka je v dolním kraji tvarována do oblouku.

SUKNĚ

Všechny čtyři sukně mají bílou základní barvu. Jsou zúženého střihu až do pasu, kde jsou na zadním díle zásevky a skryté zdrhovadlo. V pase jsou začištěné tvarovanou podsádkou.

Každá je potištěna jiným vzorem, který je na každé sukni jinak umístěn. Na dvou sukních je použitý jemný dvouvrstvý bílý tyl, přičemž na jedné sukni je tyl potištěn.

KALHOTY

Dlouhé rovné kalhoty mají také bílou barvu. Na předních a zadních dílech jsou odšité záševky. Rozparek je umístěn ve středu předního dílu, který se zapíná na zdrhovadlo. Pasový límec je tvarovaný opatřený sedmi poutky, zapínaný na dva knoflíky.

ŠATY

Šaty jsou bílé barvy zúženého střihu a dlouhé až ke kotníkům. Mají prodlouženou náramenici a lodičkový výstřih, který je začištěn tvarovanou podsádkou. Přední i zadní díly jsou tvarovány podélným členěním, které podtrhuje siluetu těla. Na zadním díle je kulatý výstřih, který je u průkrčníku zapínán na knoflík. Ve středu zadního dílu je umístěn dotykový rozparek pro lepší možnost pohybu. V levém boku je všito skryté zdrhovadlo.

Boční díly šatů jsou dekorativně potištěné vzorem.

VESTY

Vesty jsou z bílé kůže rovného střihu, které se liší délkou. Obě jsou opatřeny koženým páskem z jednoho dílu.

Jedna vesta je v průkrčníku začištěna mohutnou třídílnou kapucí. Ve středu předních dílů je všit ozdobný pruh, který je delší než díly samotné.

Druhá vesta má velký límec, který tvoří výstřih do tvaru písmene V. Límec je dlouhý až do pasu. Dolní kraj vesty je na předním díle kratší a na zadním je tvarován do oblouku.

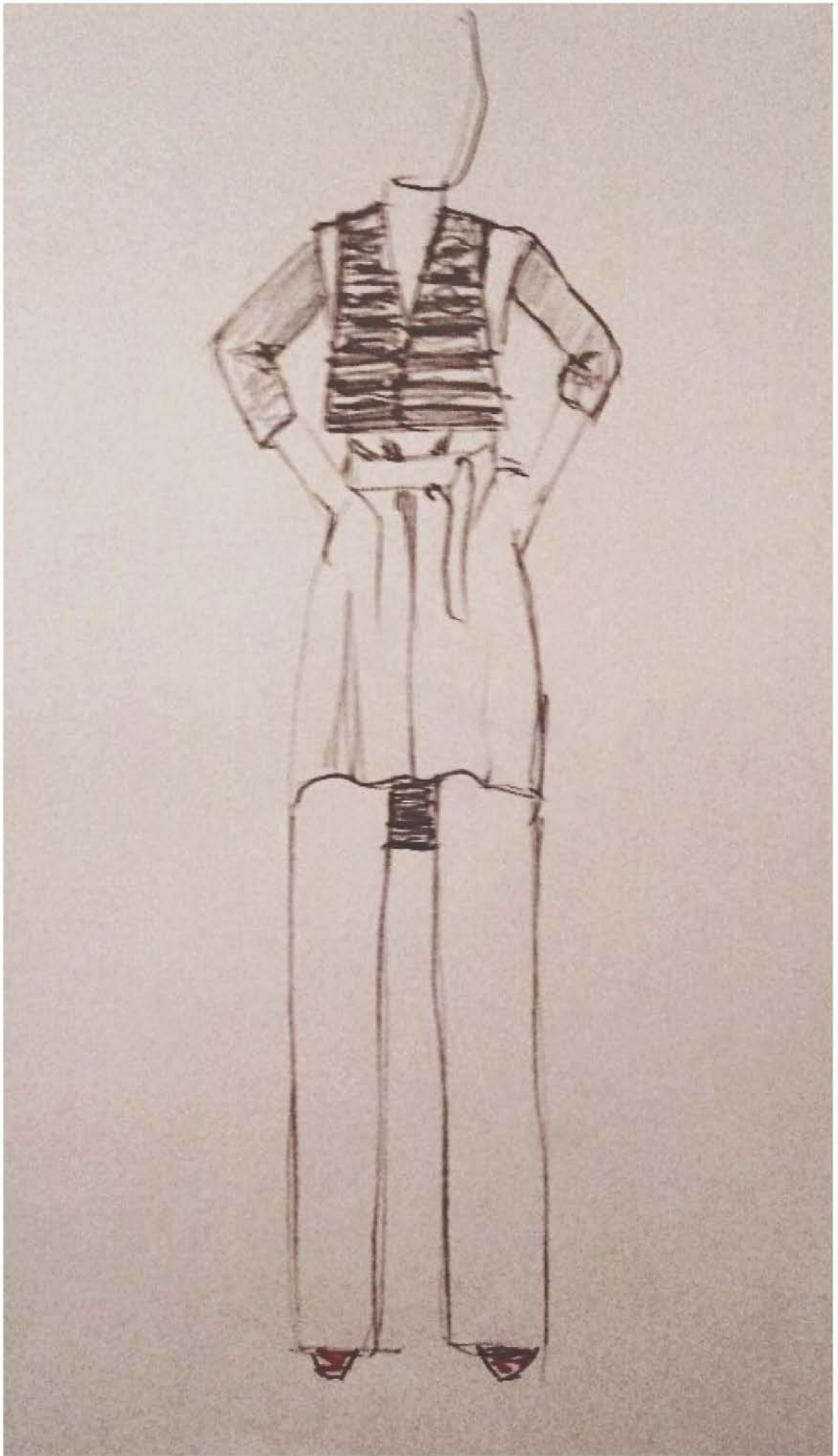
Kůže je z rubní strany potištěna na různých místech vest. U první vesty se nachází v kapuci a na dekorativních pruzích. U druhé na límci a v zadním díle.

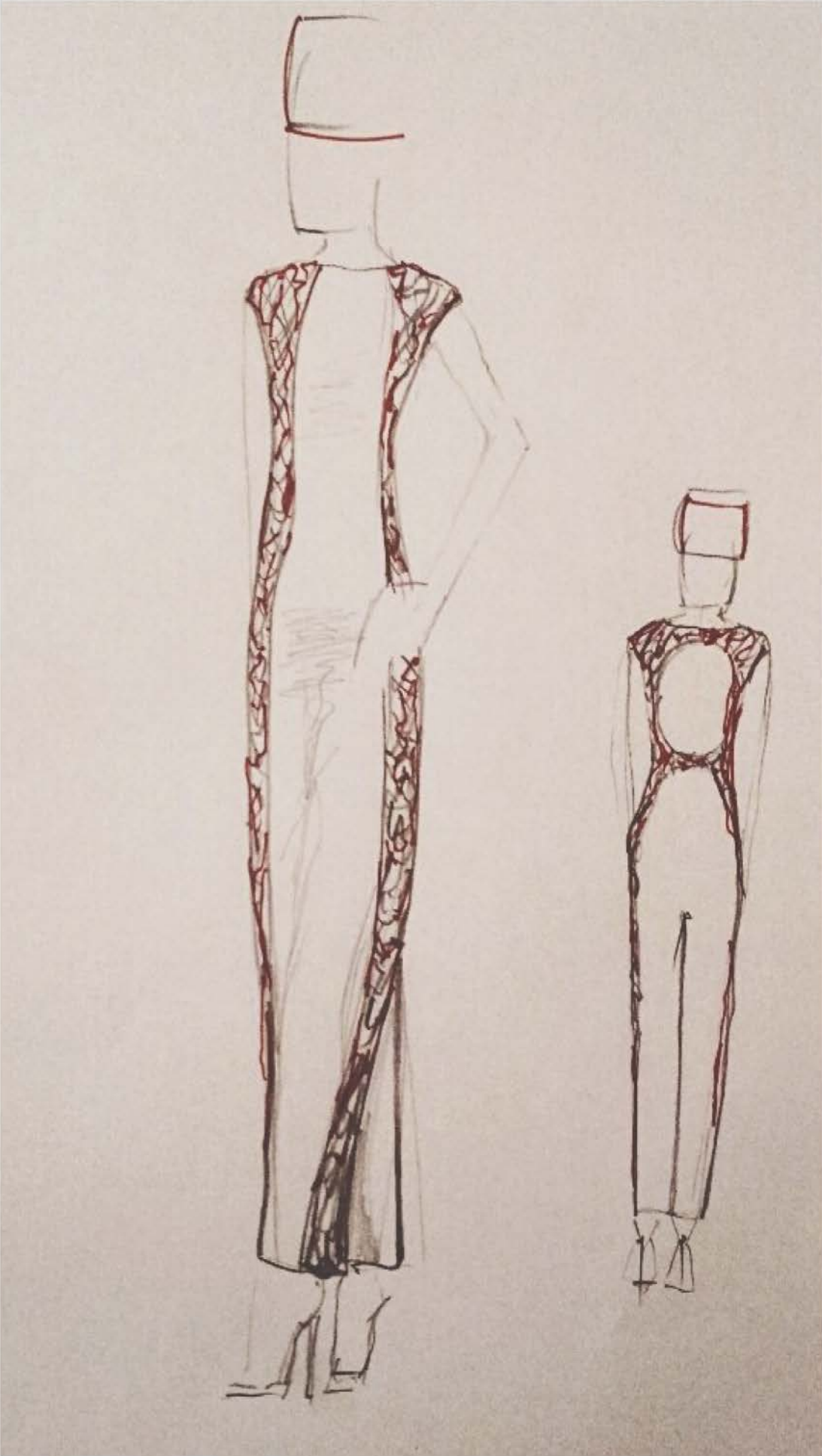

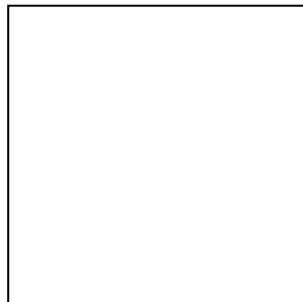

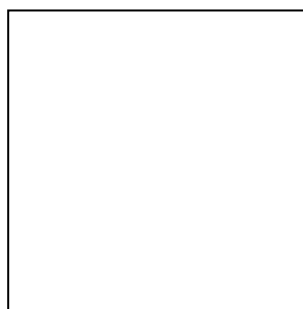

5. POUŽITÉ MATERIÁLY

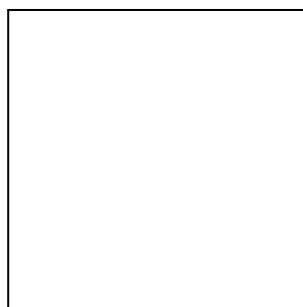
KOŠILE: MODEL 1 a 4-Průhledný béžovo-šedý žoržet

KOŠILE + HALENKA :MODEL 2, 3 a 5

SUKNĚ + KALHOTY + ŠATY:MODEL 1 a 3MODEL 1,2, 3, 4, 5 a 7

VESTY: MODEL 6 a 8 – Bílá kůže

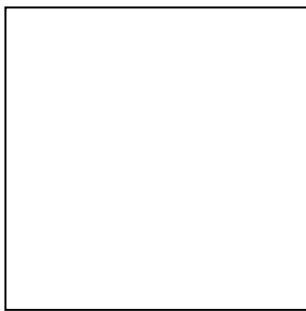
Kůže je jeden z materiálu, které lidstvo používali již od samého začátku. Výrobky z kůže jsou stále elegantní a aktuální, nejedná se jen o luxusní vzhled, ale i o dobrý komfort, který pravá kůže nabízí, například povlnost, hebkost a další. Kůže je stále žádaným materiálem, nenahradí ji ani koženka, která je napodobenina kůže a je podstatně levnější.

Skopovice, je vhodná pro oděvní výrobu kvůli její měkkosti a jemnosti, není moc odolná proti trhání a odírání.

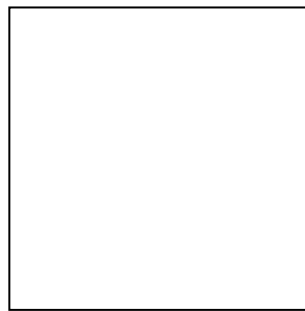
Nejčastější vady kožených oděvů, které zjistí finální spotřebitel a které jsou hlavním důvodem k reklamaci oděvů z usně, jsou:

- snížená stálost povrchové úpravy usně při stírání, nestálobarevnost
- slupování a oděr povrchové úpravy
- snížená strukturální pevnost usně – praskliny a trhání
- snížená odolnost vůči chemickému čištění.

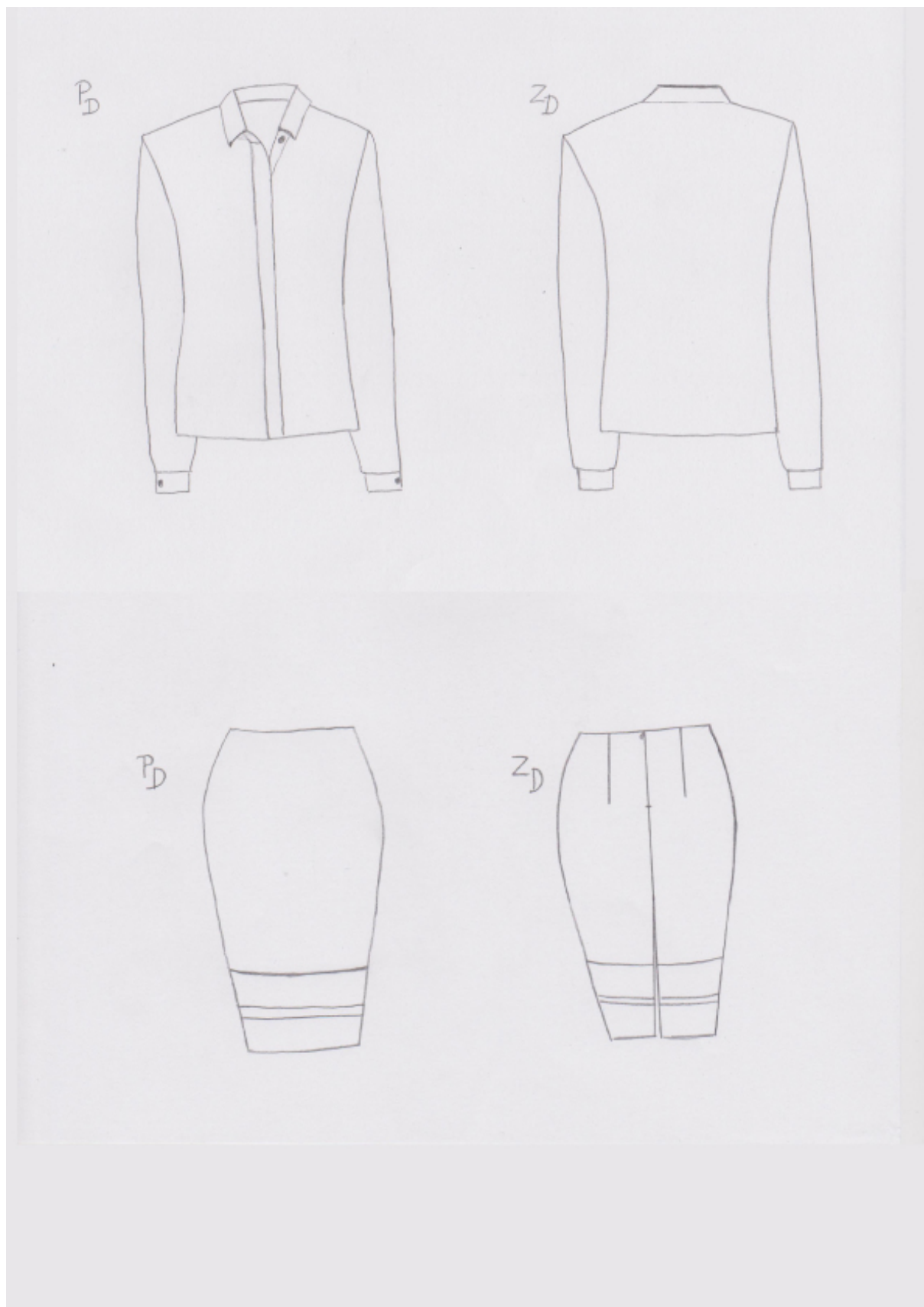
RS

LS

6. TECHNICKÉ NÁKRESY

PD

ZD

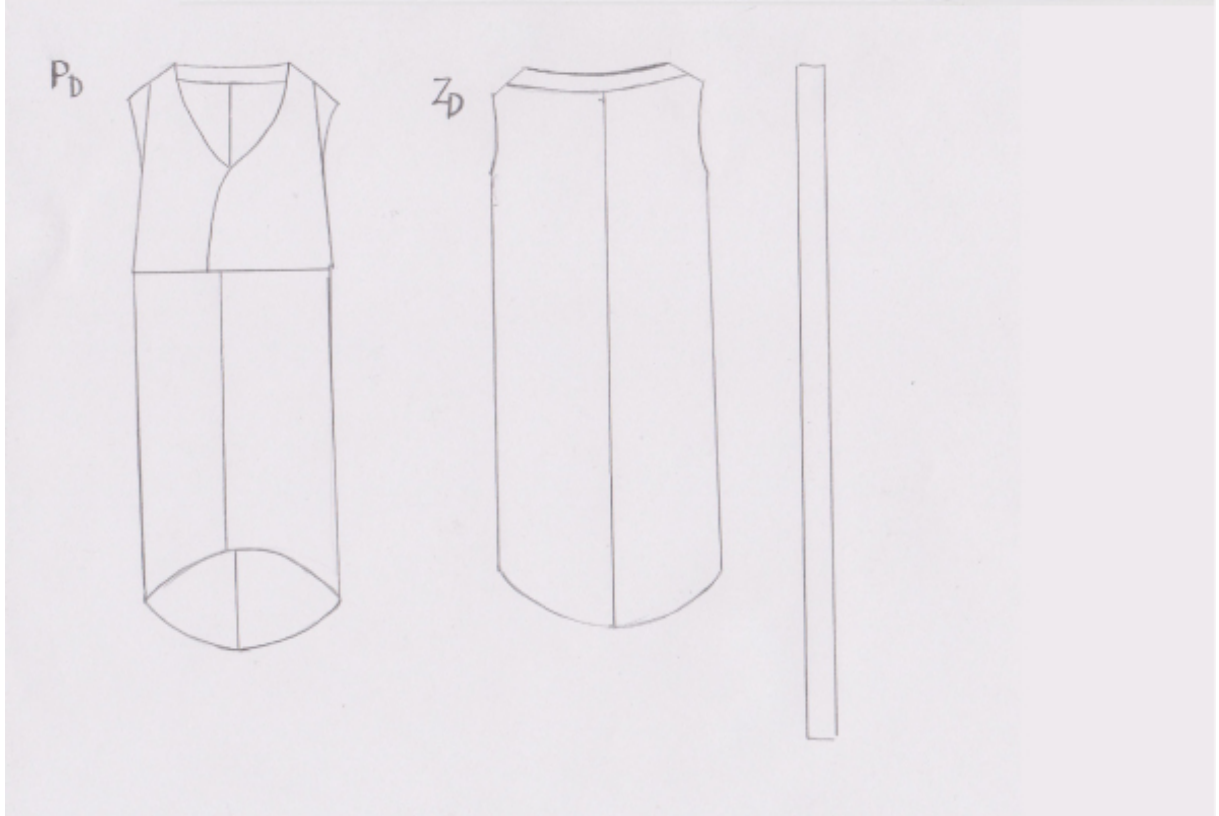
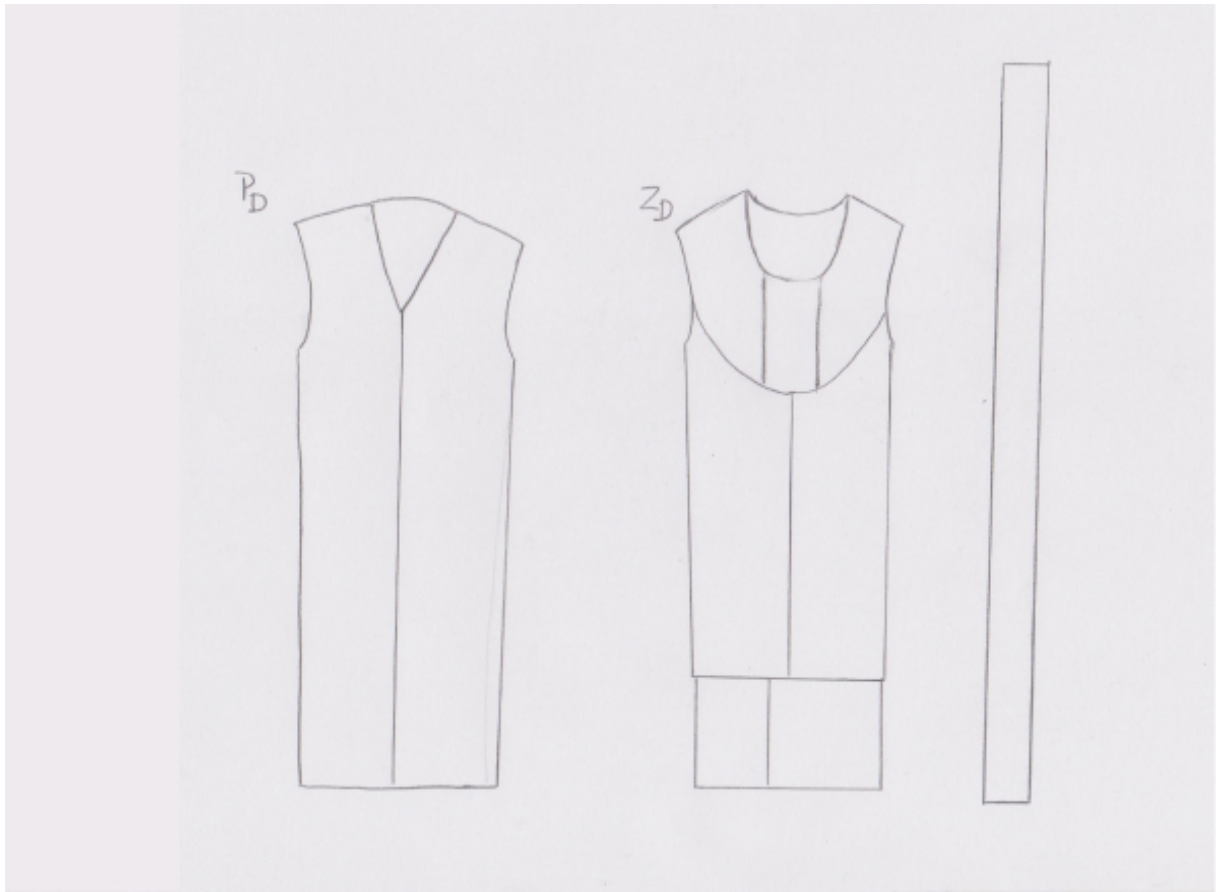

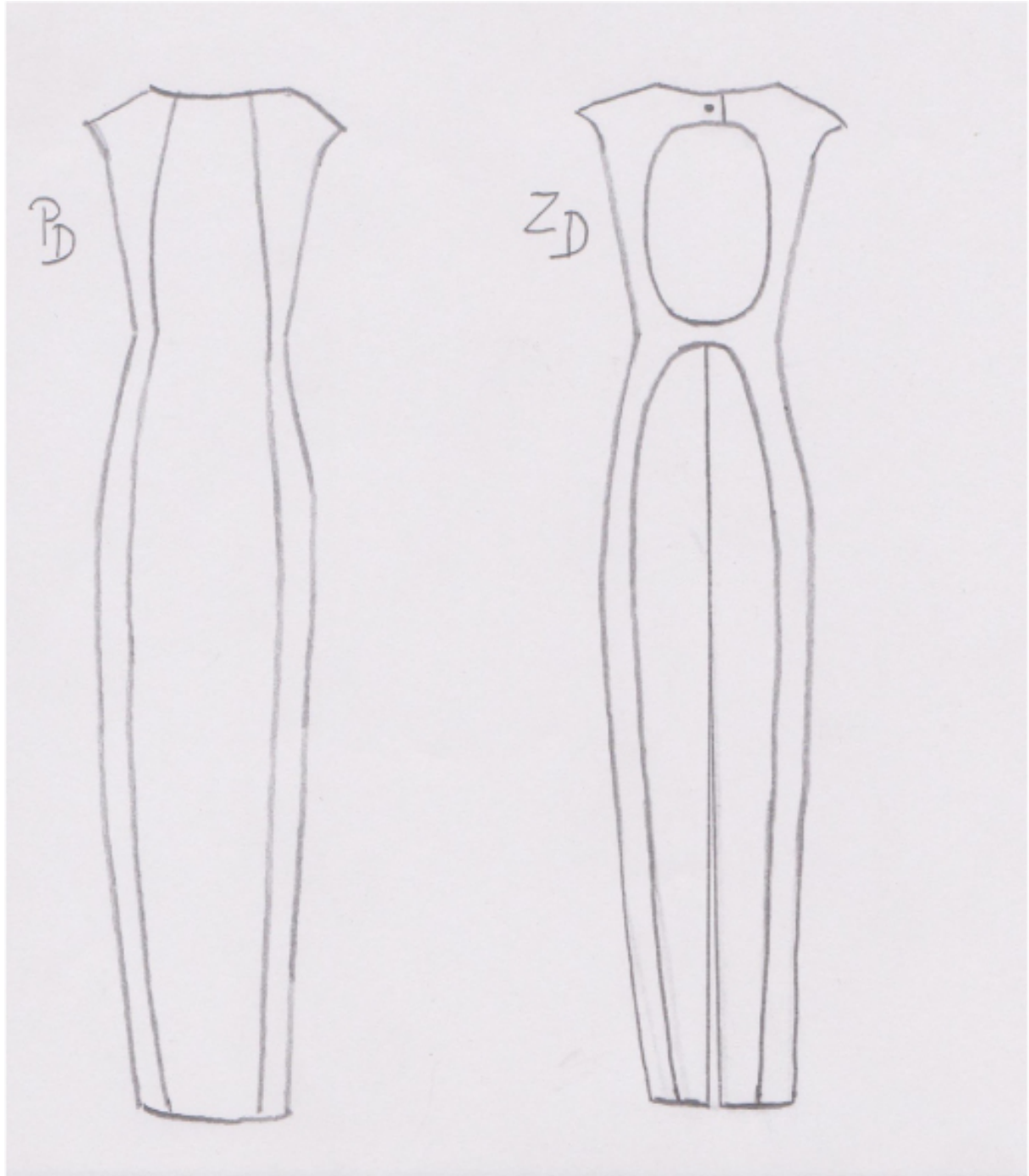
PD

ZD

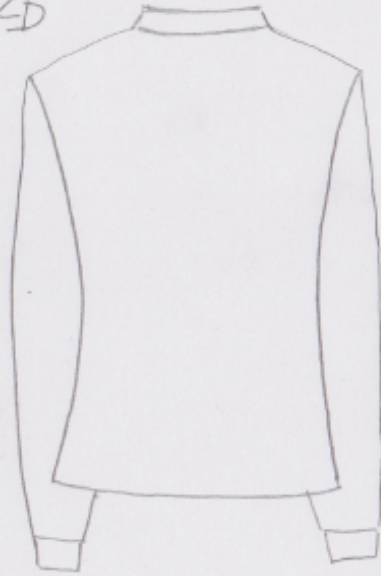

B

ZD

B

ZD

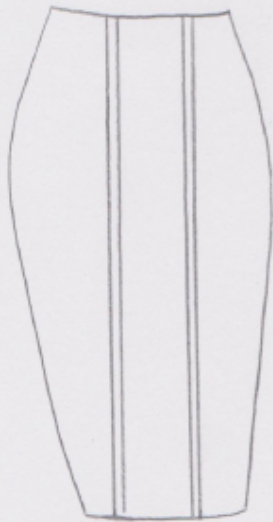
B

ZD

B

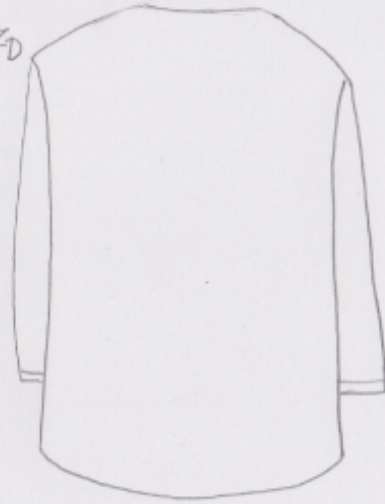
ZD

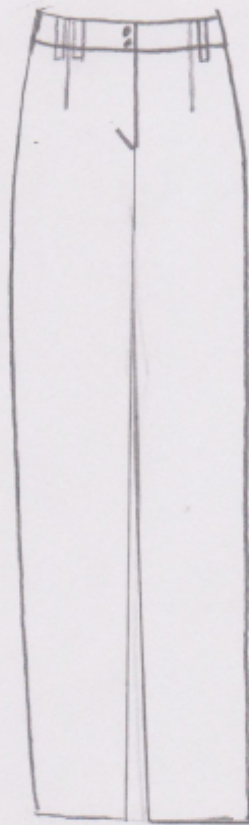
B

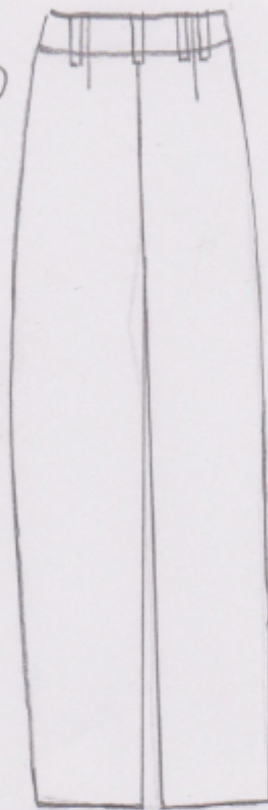
ZD

B

ZD

6. BARVY A POUŽITÉ GRAFICKÉ VZORY

V arménských kostýmech dominují hlavně čtyři barvy živlů. Podle svědectví filozofa Gregory ze 14. století: v zemi černota, voda bělení, vzduch zmiňuje červená a žlutá symbolizuje moudrost a zdravý úsudek meruněk. Symbolika barev: červená pro statečnost, odvahu a mučednictví, modrá je symbol nebeské spravedlnosti, bílá čistoty a fialová symbolizuje moudrost a cudnost

6.1 TVORBA KOBERCŮ V ZAKAVKAZSKÉ OBLASTI

„Hlavní skupiny obyvatelstva národnostně rozmanitého Zakavkazska tvoří Arméni, Gruzínci, Ázeriové, Kurdové a Tališi, a ti všichni se v 19. a na počátku 20. století větší nebo menší měrou podíleli na tvorbě koberců a kilimů. Koberce vázaly ženy a jejich postavení ve společnosti ovlivňovalo možnosti a zájem zapojit se do domácí výroby. Předpokládá se, že většina koberců vyráběných komerčně vznikla v prostředí muslimských Ázeriů, kteří tvoří převážnou část obyvatelstva dnešního Ázerbájdžánu. Situace arménských žen v rodinách byla velice příznivá. Arménský původ je zřejmý spíše u koberců, které ukazují znaky tvorby pro vlastní potřebu rodiny. Přínos Arménů doposud není zcela vyjasněný. Řada koberců, které jsou dnes sběratelsky nejvýše ceněny, například karabašské čelaberdy nebo kasim ušaky, má arménské nápisy, z nichž by bylo možné usuzovat, že se vázaly v arménských rodinách, ale nelze ani vyloučit, že vznikly na jejich objednávku.“[3]

6.2 POUŽITÝ MATERIÁL KOBERCŮ

„Nejenom vzhled, ale především užité vlastnosti koberce závisí na kvalitě vlny. Příroda Zakavkazska poskytuje dobré podmínky pro chov ovcí, jímž se v minulosti zabývali především nomádi. Kočovní a polokočovní charakter měl chov ovcí ještě v roce 1932, kdy M. D. Isaev publikoval své Kovorovoe proizvodstvo Zakavkaz'ja. Dlouhé přechody mezi vzdálenými oblastmi podminily podle Isaeva smíšení plemen ovcí, a v důsledku toho je obtížné vlnu přesně klasifikovat. Pro výrobu koberců byla nejvhodnější vlna horských ovcí, jemná, pružná, s dlouhým vláknem; vlna ovcí chovaných v nížinách a obdělávaných oblastech

byla hrubší. Výrobci se samozřejmě snažili získat nejkvalitnější suroviny, často i ze vzdálených oblastí, a proto mají někdy koberce z téže vesnice vlnu z různého původu. Vlna se spřádá většinou na kolovrátku, což byla práce starších žen, které už neměly dobrý zrak nebo dost hbité ruce na vázání koberců. Vertikální stavy užívané k domácí produkci koberců na venkově a ve městech byly obvykle malé, aby nebránily provozu v domě. Velké stavy měly dílny v Kubě a jižní Dagestánu, kde vznikly rozměrné sumaky, a v karabašské Šuše. Bez ohledu na prostředí se všechny koberce vázaly symetrickým úzlem.“[3]

NÁZEV, ROK: Vorotan, 1815

TVORBA: Náhorní Karabach

SKUPINA: geometrická

FORMA: Obdélníková

ROZMĚRY: 284x145 cm

MATERIÁL: vlna

TECHNIKA: ruční

Přirozené barvy.

Použitý: jako vzor tvořící siluetu na šatech, originál je graficky upravený, rozostřený a také barevně upravený.

Obr. 1: Arménské koberce [1]

NÁZEV, ROK: Nshanakhsh, 1850-1900

TVORBA: Shamakhi, nynější město Samaxi, Azerbajdžan

FORMA: obdélníková

ROZMĚRY: 162x120 cm

MATERIÁL : vlna

TECHNIKA: ruční

Přirozené barvy

Použití: jako vzor tvořící siluetu na sukni, originál je graficky upraven, rozostřený a také barevně upravený.

Obr. 2: Arménské koberce [1]

NÁZEV, ROK: Memlinga, 1899

TVORBA: Goghtan, kraj Tavush

SKUPINA: geometrická

FORMA: obdélníková

ROZMĚRY: 310x180 cm

MATERIÁL : vlna

TECHNIKA: ruční

Přirozené barvy

Použití: jako vzor tvořící pruh uprostřed na předním díle sukně, originál je graficky upraven, rozostřený a také barevně upravený

Obr. 3: Arménské koberce [1]

NÁZEV, ROK: Tavuš, 1898

TVORBA: Gardman, kraj Tavush

SKUPINA: geometrická

FORMA: obdélníková

ROZMĚRY: 260x128 cm

MATERIÁL : vlna

TECHNIKA: ruční

Přírozené barvy

Použití: jako vzor tvořící pruh uprostřed na předním díle (sukně) a potisk na průhledných pruzích, originál je graficky upraven, rozostřený a také barevně upravený.

Obr. 4: Arménské koberce [1]

7. POUŽITÁ TECHNOLOGIE

„Nejdůležitější a dnes také nejužívanější systém přenosového tisku je sublimační přenosový tisk. Disperzní barvivo nanesené na papír přechází za zvýšené teploty intenzívně do plynné fáze kondenzuje přesně podle vzoru na chladnějším povrchu textilie přiléhající pod mírným tlakem k papíru vniká pak při termickém působení hlouběji do textilie. Je však otázkou, zda vůbec ke kondenzaci na chladnějším povrchu dochází, protože při teplotách, které se při přenosu používají (180 – 220°C, za přitlaku 2 – 20kPa po dobu 30 – 60 s), prakticky nastává prohřátí celé soustavy papír + textilie.“[2]

„Tisk přenosového média a přenos vzoru na textilii se provádí postupně.

TISK PŘENOSOVÉHO PAPIŘU

Použitá barviva mají mít co nejpodobnější sublimační charakteristicky a vyhovující stálosti na různých syntetických materiálech. Důležitou úlohu hraje i výhodný typ papíru. Při přenosu musí být zajištěna maximální reprodukovatelnost odstínu s minimální závislostí na změně teploty a času.

PŘENOST TISKU NA TEXTILNÍ MATERIÁL

Vzor na textilní materiál lze z papíru přenést diskontinuálně nebo kontinuálně. Diskontinuální přenos se používá pro potiskování hotové konfekce nebo konfekčních dílů. Tiskne se na strojích podobných žehlícím lisům. Podstatou kontinuálních kalandrů je vyhřívání bubenek, opásaných přitlačnou dekou.“[2]

NEVÝHODY

Při pokládání textilního materiálu a přenosového papíru nemůžete dávat pozor, aby se přenosový papír nebo textilní materiál nepohnuly. Může se stát, že se vysublimuje například křivě. Další problém se může vyskytnout při nerovnoměrném nátlaku při sublimování. V místě kdy ten nátlak není tak jak v dalších místech, tak se tisk vysublimuje hůř a není na tom místě výrazné a někdy se objeví i fleky

VÝHODY

Touto technikou se teď dá vysublimovat skoro na veškerý textilní materiál, při změně teplot podle materiálu, aniž by se to pak něčím zafixovalo. Jednoduchý systém tisku na textilní materiál.

8.FOTODOKUMENTACE

9. ZÁVĚR

Nikdy bychom neměly zapomenou odkud jsme přišly, na tradice našeho národa a historii, ale stejně tak nesmíme ignorovat místo a dobu ve kterém žijeme. Mělo by to být v harmonii, aby život byl kouzelný. Brát si z každé doby to lepší a hezčí, umět se odpoutat od věcí, které jsou podvědomě vnucené, mít vlastní styl, ve kterém se budou lidé cítit dobře. V této práci byla snaha spojit „dva světy v jeden“ historii a budoucnost, krásné a vzácné umění smíšený s dnešní elegancí a stylem.

Cílem práce, bylo vymyslet dámskou oděvní kolekci pro mladé ženy, které mají rády experimentování. Kolekce se skládá ze čtyř košil, jedné halenky, z kalhot, šatů a dvou vest. Tyto oděvy se mohou nosit také s ležérním a pohodlným oděvem. Veškerým smyslem kolekce bylo vytvořit kombinovatelnou kolekci na základě vzpomínané historii. Je to historie arménské krajiny odkud pocházím a je mi téma „DOTEKY ARMÉNIE“ velmi blízká. Byl pokus oživit staré arménské vzory koberců a použít je na moderní oděv, který je určený pro mladé, elegantní a stylové ženy.

Teoretická část bakalářské práce vycházela z poznatků historického arménského odívání a vzorů koberců, které nebyly nijak deformovány.

Byl použit sublimační tisk, protože je to technologie současné doby a vytváří kontrast, s technologií nového a starého způsobu.

Byla jsem obeznámena s různými druhy materiálu, a to s kůží, žoržetem, jemným tylem a saténem. Na tyto druhy materiálu byly provedeny zkoušky sublimačního tisku a bylo zjištěno, že na každý druh oděvního materiálu reaguje tisk jinak. Získala jsem teoretické zkušenosti o zhotovení oděvu, a to o konstrukci střihů oděvů, modelové úpravě a technologickém zpracování.

Chtěla jsem ukázat, že ne vždycky je dobré hledat a vymýšlet něco nové pro svou práci. Stačí být kreativní a umět čerpat z historie, protože v té době byly pravý umělci, kteří všechno dělali bez současné technologie a dosahovali neuvěřitelných, kvalitních a lepších výsledků. Které obdivujeme až do teď.

10. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

[1] dostupné z: <http://carpets.iworldarmenia.com/am/search/5/> [online], [vid. 8.4.2014]

[2] Frydecká, E., Vaňová, J., Krotký, S., Textil-technika-současnost, Technická univerzita v Liberci, 2005, ISBN: 80-7372-031-0

[3] Klimtová, Z., Kavkazské koberce, Národní galerie v Praze, 2006, ISBN: 80-7035-344-9

[4] dostupné z:

<http://nnao.ru/2014/03/05/%D0%B0%D1%80%D0%BC%D1%8F%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D0%BD%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%8B%D0%B9-%D0%BA%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%8E%D0%BC-%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2/> [online], [vid. 8.4.2014]

[5] Rem, A., Jerevan, Planěta, 1989, ISBN: 5-85250-218-9